

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 492/2020-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetihó (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], a [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], obaja [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpených Advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o. Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty Európskej únie postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Csp 23/2017 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 225/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a [REDAKČNÝ ZNAČENIE] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 20. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 47 Charty Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Csp 23/2017 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 225/2019 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia (žalobcovia) namietajú „nehospodárnosť, neefektívnosť a nesústredenosť a extrémnu dĺžku súdneho konania“ pred okresným súdom a tiež krajským súdom vo veci žaloby o určenie, že zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ uzavretá medzi žalobcami a žalovanou z 28. septembra 2015 je bezúročná a bez poplatkov podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Sťažovatelia porušenie svojich práv vidia v tom, že:

i) vyše tri roky a päť mesiacov nebolo rozhodnuté o merite veci právoplatným rozsudkom,

ii) až takmer dva roky po podaní žaloby okresný súd rozhodol rozsudkom, ktorý bol sťažovateľom doručený 2. januára 2019,

iii) krajský súd toho času nekoná ani vo veci podaného odvolania žalobcov zo 14. januára 2019 proti rozsudku okresného súdu z 19. novembra 2018, teda už jeden rok a sedem mesiacov od jeho podania.

4. Podľa sťažovateľov označené súdy im dlhodobo odopierajú prístup k spravodlivému vyriešeniu ich vecí a konajú aj zjavne pomaly, hoci namietané konanie je konaním vo veciach spotrebiteľských, čím nepochybne porušujú ich označené práva v bode 1.

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu a krajského súdu v namietaných konaniach došlo k porušeniu ich označených práv v bode 1. Súčasne žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a krajskému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal im finančné zadosťučinenie v sumách po 1 000 € za nečinnosť krajského súdu a 1 500 € za nečinnosť okresného súdu a tiež náhradu trov konania v sume 900,58 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018

Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11.1 Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

11.2 Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

12. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

13. Ústavný súd v úvode zdôrazňuje, že predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľov na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorý o ich žalobe už rozhodol rozsudkom 19. novembra 2018, a tiež postupom krajského súdu v namietanom konaní, ktorý podľa ich názoru nekoná (bližšie pozri body 2 a 3).

14. Ústavný súd sa osobitne zamerlal na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhlľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prieťahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú

intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

15. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 38/04, III. ÚS 199/02, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05).

16. Vychádzajúc z doterajšej stabilnej judikatúry ústavného súdu, je potrebné poukázať na to, že v prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými výraznými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 682/2016).

17. Ústavný súd zistil, že namietané konanie začalo na okresnom súde 20. februára 2017, keď podali sťažovatelia žalobu o určenie, že zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru uzatvorená medzi sporovými stranami je bezúročná a bez poplatkov. Dňa 7. marca 2017 podali sťažovatelia v danej veci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. V ten istý deň bol ich návrh zamietnutý. Vyjadrenie k žalobe žalovaný doručil okresnému súde 24. júla 2017. Uznesením zo 7. augusta 2017 boli sťažovatelia vyzvaní, aby sa vyjadrili k vyjadreniu žalovaného a označili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (vyjadrenie sťažovateľov bolo súdu doručené 18. augusta 2017). V rovnaký deň bolo toto vyjadrenie zaslané žalovanému s tým, že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 15 dní. Vyjadrenie žalovaného bolo súdu doručené 18. septembra 2017. Dňa 18. októbra 2017 predložili sťažovatelia podanie vo veci a predložili ďalšie listiny, ktoré boli 31. októbra 2017 zaslané právnenému zástupcovi žalovaného a zároveň bola

Slovenská obchodná inšpekcia požiadaná o predloženie rozhodnutí súvisiacich s podnikateľskou činnosťou žalovaného. Slovenská obchodná inšpekcia žiadané rozhodnutia doručila 10. novembra 2017 a rovnako v tento deň bolo doručené stanovisko sťažovateľov. Dňa 11. júla 2018 bol daný pokyn pre doručenie podania z 10. novembra 2017 a 9. februára 2018 právnenému zástupcovi žalovaného a 24. augusta 2018 doručil žalovaný vyjadrenie vo veci samej. Dňa 10. októbra 2018 bolo rozhodnuté tak, že žaloba bola zamietnutá. Dňa 14. januára 2019 sa sťažovatelia proti rozsudku prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolali. Dňa 8. februára 2019 bolo odvolanie zasielané právnenému zástupcovi žalovaného na vyjadrenie, ktorý vyjadrenie doručil 12. februára 2019. Vyjadrenie žalovaného bolo 28. marca 2019 zasielané právnenému zástupcovi sťažovateľov s tým, že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 10 dní. Jeho stanovisko bolo súdu doručené 16. apríla 2019. Dňa 3. júna 2019 doručil právny zástupca žalovaného na podporu svojho stanoviska ďalšie rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Banskej Bystrici v obdobných veciach. Dňa 13. júna 2019 bol daný pokyn pre doručenie vyjadrenia sťažovateľov zo 16. apríla 2019 právnenému zástupcovi žalovaného. Vyjadrenie žalovaného bolo súdu doručené 12. júna 2019. Dňa 20. augusta 2019 bol spis predložený na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý rozsudok okresného súdu rozhodnutím sp. zn. 2 Co 225/2019 zo 16. júla 2020 potvrdil. Spis sa nachádzal do 14. augusta 2020 na krajskom súde, keď bol vrátený s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu a právne posúdenie veci ústavným súdom

18. V rámci posúdenia doterajšej dĺžky namietaného konania a námietok sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že v postupoch okresného súdu a ani v postupe krajského súdu v namietanom konaní nezistil také závažné nedostatky, ktorým by možné pripísať ústavný rozmer, a tým aj prijatie záveru o porušení označených práv sťažovateľov.

19. Nemožno z uvedených procesných úkonov v bode 10 súhlasiť ani s tým, že išlo o extrémnu dĺžku konania, nevhodné, neefektívne a nesústreďované konanie. Sťažovatelia

navyše riadne vecne nevymedzili žiadne konkrétne obdobie nečinnosti v konaní pred okresným súdom a neuviedli ani dôvody údajnej jeho neefektívnej a nesústredenej práce. Celková doba konania pred okresným súdom a krajským súdom spolu tri roky a päť mesiacov je ešte na hranici ústavnej akceptovateľnosti. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd priebežne konal a vyhlásil rozhodnutie vo veci samej už pred dvoma rokmi 10. októbra 2018 a i krajský súd rozhodol (16. júl 2020) zjavne ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (20. august 2020). Konanie je už aj tak právoplatne skončené (3. september 2020).

20. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v namietanom konaní, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne I. ÚS 630/2013, I. ÚS 200/2014, I. ÚS 507/2015 a I. ÚS 613/2016).

21. Na tomto základe ústavný súd dospel potom aj k záveru, že v prípade sťažovateľov nemožno hovoriť ani o porušení čl. 47 charty (bod 11.2). V tejto časti bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľov tiež odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť (obdobne ústavný súd odmietol v tejto časti aj ústavnú sťažnosť iného sťažovateľa zastúpeného tým istým právnym zástupcom, napr. v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 366/2020).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu